

Samenwerking Waterketen

Convenant 2021-2030

Samenwerking Waterketen Regio Alkmaar

en haar bijdrage aan een gezonde en prettige leefomgeving

D E F I N I T I E F d.d. 8 juli 2020

Gemeenten, waterschap en drinkwaterbedrijf in
de samenwerking waterketen regio Alkmaar

Water gerelateerde ontwikkelingen

Onderwerpen

Aanvulling op het Bestuursakkoord Water

Waterkwaliteit

Circulaire economie

De energietransitie

Ruimtelijke adaptatie

Omgevingswet

=> Zie hiervoor **Convenant 2021-2030 Samenwerking Waterketen Noorderkwartier**

In dit convenant maken gemeenten, waterschap en drinkwaterbedrijf binnen de samenwerking Waterketen regio Alkmaar afspraken om vanuit de waterketentaken in te spelen op de geschetste ontwikkelingen.

Voor de samenwerking Waterketen regio Alkmaar staan, als bijdrage voor de opgave voor de hierboven genoemde onderwerpen, de volgende doelen centraal:

1. *Samen een Programma waterketen opstellen als pilot voor de Omgevingswet, waarbij visie & beleid kunnen worden meegenomen uit de individuele GRP's naar de nieuwe beleidsinstrumenten.* Het doel is om met verschillende afdelingen (openbare ruimte & ruimtelijke ordening) en verschillende organisaties (samenwerkende partijen) met 1 stem dit Programma waterketen op te stellen. Hier komen ambitie, afstemming visie & beleid en bereiken van beoogde doelen via een programma samen. De afstemming van een investeringsprogramma valt hier ook onder. De gevolgde aanpak kan als voorbeeld voor de overige samenwerkingsregio's in de waterketen dienen binnen Noorderkwartier.
2. *Binnen de samenwerking gezamenlijk risicogestuurd beheer van de waterketen verder uitwerken en implementeren in het beheer als belangrijk gereedschap om de maatschappelijke kosten te optimaliseren. De financiële ruimte die hierdoor ontstaat wordt ingezet voor de uitvoering van noodzakelijke maatregelen ten behoeve van klimaatadaptatie uit het Programma Waterketen.*
3. *Het verbeteren van het functioneren van de middelen (assets) van de (afval)waterketen en de onderlinge afstemming hierbij tussen hoogheemraadschap en gemeenten.* Hiervoor zetten wij samen naast de reeds bekende tools (o.a. FEWS, WANDA, INFOWORKS) en metingen een werkend geografisch informatiesysteem (GIS) op voor de (afval)watersystemen dat gebruikt kan worden om analyses te maken en hiermee:
 - a. efficiënte en effectieve investeringen in het (afval)watersysteem te bepalen,
 - b. relaties met overige disciplines in openbare ruimte (wegen/groen, kunstwerken) in beeld te brengen;
 - c. relaties met de uitvoeringsplannen m.b.t. klimaatadaptatie & energietransitie in beeld te brengen.
4. *Samen de huidige organisatie op sterkte brengen, op die punten waar wij nu het meest kwetsbaar zijn en /of geen invulling aan geven.* Een passende organisatie voor de samenwerking in de waterketen met de juiste mensen, op de juiste plaats, ook voor de toekomst; te beginnen met de toepassing van de branchestandaard/kennisscan van RIONED om inzichtelijk en onderbouwd te krijgen waar de capaciteits- of kennisbehoefte ligt.

Samen verder ontwikkelen

Gemeenten,
waterschap en
drinkwaterbedrijf

De samenwerking Waterketen regio Alkmaar, voorheen de samenwerkingsregio Noord-Kennemerland Noord geheten, heeft de afgelopen jaren intensief samengewerkt om haar aandeel binnen de beoogde doelstellingen voortkomend uit het bestuursakkoord voor Noorderkwartier te halen. Vanuit het Bestuursakkoord Water (BAW 2011) heeft deze regio Alkmaar zich ingespannen om de kostenstijging te beperken, de kwaliteit van het beheer te verbeteren en de personele kwetsbaarheid te verlagen¹. Deze samenwerking in de waterketen willen wij voortzetten om verder te verbeteren en in te spelen op de vele nieuwe ontwikkelingen en doelen (zie kader).

Terugblik

BAW 2011

In mei 2011 is het BAW 2011 ondertekend. Het akkoord bevat naast afspraken over verantwoordelijkheden en het beheer van waterkeringen ook afspraken over het doelmatig beheer van de waterketen. Landelijk zijn ongeveer zestig samenwerkingsregio's ontstaan om invulling te geven aan de regionale samenwerking in de afvalwaterketen².

Bestuursovereenkomst
2014-2018

Op 3 maart 2014 hebben de bestuurders van de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Heerhugowaard, Heiloo en Langedijk en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier de Bestuursovereenkomst Regionale Samenwerking Noord-Kennemerland Noord ondertekend. Deze bestuursovereenkomst heeft een geldigheidsduur van 2014 tot 2018.

Bestuursovereenkomst
2016-2020

In het kader van de vorming van de ambtelijke dienst voor de BUCH-gemeenten is ook de gemeente Uitgeest toegetreden tot deze regionale samenwerking. Daarnaast is de samenwerking met PWN versterkt. Op 16 januari 2017 is daarom een nieuwe Bestuursovereenkomst Regionale Samenwerking Noord-Kennemerland Noord ondertekend. De nieuwe bestuursovereenkomst heeft een geldigheidsduur van 2016 tot 2020. De doelen zijn in onderstaand kader opgenomen.

- Artikel 1: Doelen

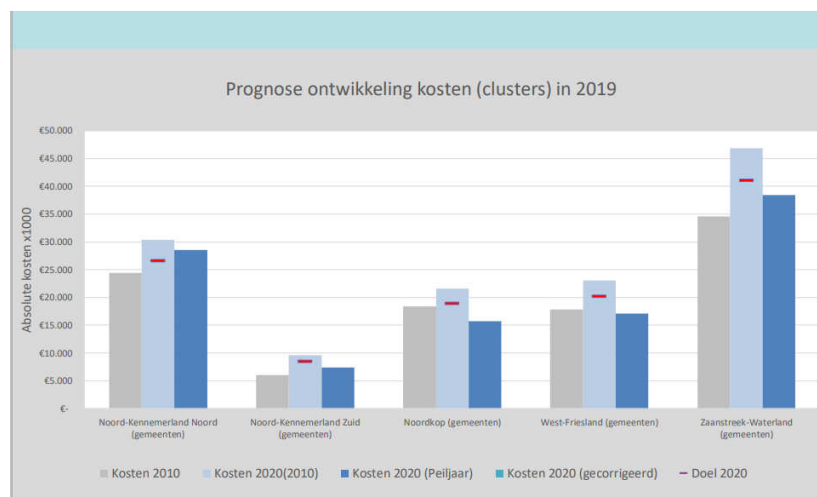
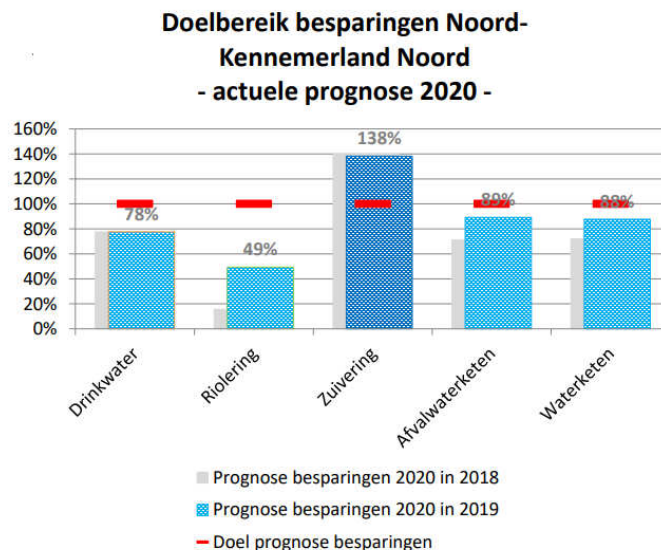
Partijen hebben als doel een volwaardige bijdrage te leveren aan de landelijke besparingsambitie uit het BAW 2011. Voor de gemeenten in de samenwerkingsregio Noord-Kennemerland Noord bedraagt de besparingsambitie € 3,4 miljoen. Voor het hoogheemraadschap bedraagt de besparingsambitie voor zijn beheergebied € 10,6 miljoen. Voor PWN bedraagt de besparingsambitie € 4,5 miljoen voor het verzorgingsgebied boven het Noordzeekanaal. Deze besparingen willen partijen realiseren door intensievere onderlinge samenwerking. De besparingen komen ten goede aan de burgers en bedrijven in de regio door minder snel stijgende heffingen en nota's. Naast de besparingen beogen partijen door de samenwerking ook de kwaliteit en de kennis te vergroten, de kwetsbaarheid te verminderen en het beheer verder te professionaliseren. Het inzamelen, transporteren en zuiveren van afvalwater tegen de laagst maatschappelijke kosten en daarmee vervuiling van het oppervlaktewater te beperken en de waterkwaliteit te verbeteren.

¹ Zie ook de rapportage over de resultaten tussen 2010 en 2020.

² De keten van waterproductie (drinkwaterbedrijven en individuele waterwinning), waterverbruik (huishoudens, bedrijven en instellingen), inzameling en transport van afvalwater (gemeenten en waterschappen) en rioolwaterzuivering (waterschappen).

Om deze doelen te bereiken is een zogeheten Regionaal Afvalwaterketen Programma vastgesteld waarin de gezamenlijk uit te voeren acties nader zijn weergegeven. In onderstaande grafieken zijn de resultaten van de kosten besparingen weergegeven. De regio Alkmaar heeft haar gestelde kostenbesparingsdoelstelling voor circa 50% bereikt. Gezamenlijk is deze doelstelling in Hollands Noorderkwartier wel succesvol gehaald.

De overige doelstellingen met betrekking tot kwaliteit en kwetsbaarheid zijn wel behaald.

Vervolg

Nu wij succesvol de doelen binnen de gestelde termijn in Noorderkwartier hebben bereikt, willen graag onze samenwerking voortzetten en in de ingeslagen weg met elkaar continueren.

Enkele gestarte projecten zoals 'Data op orde', 'Assetmanagement' en Meten en monitoren vragen om een verder vervolg ten einde het eindbeeld 'optimaal functionerend afvalwaterketen tegen de laagst maatschappelijke kosten' te proberen te bereiken. Dit alles passend binnen het tijdsgewricht van duurzaamheid,

energietransitie en klimaatadaptatie. Daarnaast streven wij ernaar het nevendoeel 'werken als één organisatie' een stap dichterbij te brengen.

Doelen waterketen

Indeling
uitvoeringsprogramma

Teneinde te kunnen bijdragen aan de gestelde doelen in het overkoepelend convenant van Noorderkwartier heeft de samenwerking Waterketen regio Alkmaar een uitvoeringsprogramma opgesteld waarin verschillende projecten staan omschreven. Verschillende projecten zijn reeds gestart; er zitten ook een aantal nieuwe bij die uitvoering geven aan de beoogde nieuwe ontwikkelingen. In onderstaande afbeelding is een globale indeling gegeven van het uitvoeringsprogramma.

Voor de samenwerking Waterketen regio Alkmaar staan de volgende doelen centraal:

Kostenbewust en
effectief

1. Samen een Programma Waterketen opstellen als pilot voor de Omgevingswet, waarbij visie & beleid kunnen worden meegenomen uit de individuele GRP's naar de nieuwe beleidsinstrumenten. Het doel is om met verschillende afdelingen (openbare ruimte & ruimtelijke ordening) en verschillende organisaties (samenwerkende partijen) met één stem dit Programma Waterketen op te stellen. Hier komen ambitie, afstemming visie en beleid en het bereiken van beoogde doelen via één programma samen. De afstemming van investeringsprogramma's valt hier ook onder. De gevolgde aanpak kan als voorbeeld voor de overige samenwerkingsregio's in de waterketen dienen binnen Noorderkwartier.

Risicogestuurd Beheer

2. De verdere uitwerking en implementatie van risicogestuurd beheer in de waterketen. Risicogestuurd beheer is het belangrijkste gereedschap dat kan worden gebruikt om de maatschappelijke kosten te minimaliseren. De financiële ruimte die hierdoor ontstaat wordt ingezet voor de uitvoering van noodzakelijke maatregelen uit het Programma Waterketen.

Functioneren
afvalwaterketen

3. Het verbeteren van het functioneren van de middelen (assets) van de (afval)waterketen en de onderlinge afstemming hierbij tussen hoogheemraadschap en

gemeenten. Hiervoor zetten wij samen naast de reeds bekende tools (o.a. FEWS, WANDA, INFOWORKS) en metingen een werkend geografisch informatiesysteem (GIS) op voor de (afval)watersystemen dat gebruikt kan worden om analyses te maken en hiermee:

- a. efficiënte en effectieve investeringen in het (afval)watersysteem te bepalen;
- b. relaties met overige disciplines in openbare ruimte (wegen/groen, kunstwerken) in beeld te brengen;
- c. relaties met de uitvoeringsplannen m.b.t. klimaatadaptatie en energietransitie in beeld te brengen tegen te laagst maatschappelijke kosten. En samen met andere partijen de noodzakelijke maatregelen te kiezen.

Mensen

4. Samen de huidige organisatie op sterkte brengen, op die punten waar wij nu het meest kwetsbaar zijn en /of waaraan we nu geen invulling (kunnen) geven. Een passende organisatie voor de samenwerking in de waterketen met de juiste mensen, op de juiste plaats, ook voor de toekomst; te beginnen met de toepassing van de branchestandaard/kennisscan van RIONED om inzichtelijk en onderbouwd te krijgen waar een capaciteits- of kennisbehoefte ligt. Gezamenlijk stellen wij hiervoor een opleidingsplan op binnen het reguliere opleidingsbudget.

Ruimtelijke adaptatie

Voor de invulling van de opgave uit het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie wordt een separaat spoor gevolgd waarin uiteraard inbreng vanuit de waterketen noodzakelijk is. Denk hierbij aan de thema's wateroverlast en droogte. Het is noodzaak om de extreme problemen met wateroverlast en droogte vanuit de waterketen mede op te lossen.

Voortgang in beeld

Procesmonitoring
samenwerking

Net als in de periode tussen 2014 en 2020 brengen wij de doelrealisatie jaarlijks in beeld. De monitoring richt zich daarbij op het volgen van de processtappen die leiden tot verbetering. Ook de voortgang van de onderhanden zijnde projecten komt hierbij in beeld.

Monitoring per sector

De monitoring van de voortgang van doelrealisatie in dit Convenant beschouwen wij in samenhang met de prestatievergelijking en monitoring van individuele sectoren. Zo worden de prestaties van de drinkwaterbedrijven elke drie jaar door de Inspectie Leefomgeving en Transport wettelijk verplicht in beeld gebracht. De waterschappen voeren driejaarlijks de bedrijfsvergelijking zuiveringsbeheer uit en kennen de jaarlijkse klimaatmonitor. Gemeenten kennen de meer algemene, jaarlijkse Nationale Duurzaamheidsmonitor Gemeenten.

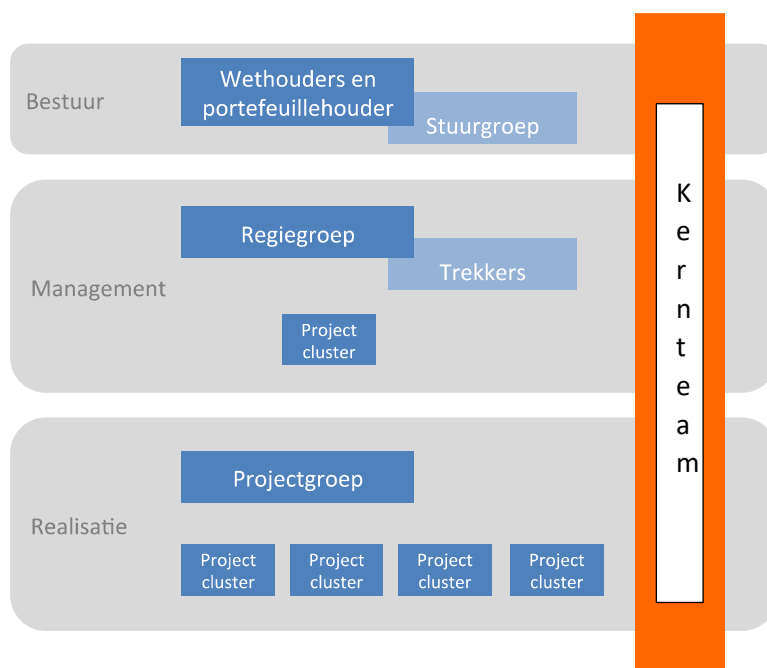
Organisatie van de samenwerking

Verantwoordelijkheden onveranderd

De verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de partijen blijven onveranderd. Wij zijn als overheden en publieke uitvoeringsorganisatie zuiver in onze verantwoordelijkheden en helpen elkaar in het realiseren van de doelen. Wij geven ruimte om te komen tot de maatschappelijk meest gewenste oplossingen; organisatiegrenzen staan die oplossingen niet in de weg.

Organisatieschema

De organisatie van de samenwerking tussen gemeenten, hoogheemraadschap en PWN is in onderstaand schema weergegeven.

Bestuurders

De bestuurders geven richting aan het proces, bespreken de voortgang en evalueren de uitvoering van het Convenant 2021-2030 Samenwerking Waterketen Regio Alkmaar. De wethouders van de deelnemende gemeenten kiezen uit hun midden de bestuurlijke trekker die de regio vertegenwoordigt in de contacten buiten de regio. Bij ondertekening van deze bestuursovereenkomst is de wethouder van de gemeente Heerhugowaard aangewezen als de bestuurlijke trekker van deze samenwerkingsregio.

Management

De partijen zorgen voor voldoende personele inzet ten behoeve van de uitvoering van de projecten. Het management toetst de doelrealisatie en stimuleert de samenwerking. Voor elk project wordt een trekker aangewezen, die er op toeziet dat de beoogde resultaten binnen de daarvoor gestelde termijn worden opgeleverd.

Kernteam

Het kernteam bestaat uit de verschillende trekkers van de verschillende samenwerkingsregio's. Het kernteam zorgt voor de regie en de onderlinge afstemming van de samenwerking binnen Noorderkwartier. Het kernteam voert zelf de projecten uit, die een meer organisatorisch karakter hebben.

PWN PWN stimuleert op pilotbasis het benutten van kansen binnen zijn verzorgingsgebied.

PWN neemt deel aan de bestuurlijke en ambtelijke overleggen van de samenwerkende regio's boven het Noordzeekanaal. Afhankelijk van de te bespreken onderwerpen zal PWN ook deelnemen aan de overleggen binnen de samenwerking Waterketen regio Alkmaar.

Projectgroep De projectgroep formuleert inhoudelijke projecten, organiseert de uitvoering en bespreekt de inhoudelijke resultaten. De projectgroep, onder voorzitterschap van Heerhugowaard bereidt bestuurlijke en managementbijeenkomsten voor.

Inhuur Naast de aanwijzing van een projectleider kan worden besloten één of meer medewerkers aan te wijzen die ingezet kunnen worden voor werkzaamheden voor de partijen gezamenlijk of voor één of meer afzonderlijke partijen. De projectleider en medewerkers, welke bij voorkeur bij één van deelnemende gemeenten of het hoogheemraadschap werkzaam zijn, worden aangewezen door de stuurgroep op voordracht van het projectteam. Indien genoemde organisaties, gelet op de specifiek vereiste kennis en deskundigheid voor een bepaald project, geen medewerkers beschikbaar hebben, kunnen deze worden ingehuurd.

De aangewezen projectleider en de medewerkers worden ingehuurd door een van de aangesloten organisaties. Bij inhuur en detachering worden de arbeidsrechtelijke voorwaarden vastgelegd in een overeenkomst.

De projectleider en de secretariële ondersteuning worden gehuisvest en facilitair ondersteund bij één van de aangesloten organisaties. Deze organisatie ontvangt hiervoor van de stuurgroep een vergoeding voor de werkelijk gemaakte kosten.

Geldingsduur convenant

10 jaar Dit Convenant treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening en heeft een looptijd van tien jaar.

Evaluatie na 5 jaar Na vijf jaar wordt het Convenant geëvalueerd en zo nodig geactualiseerd

Wijziging en opzegging Aanpassing van het Convenant is alleen mogelijk met toestemming van alle partijen. Elk van de partijen heeft het recht het Convenant schriftelijk op te zeggen per de 1e januari van elk kalenderjaar met een opzegtermijn van zes maanden. De opzeggende partij(en) dient(en) na opzegging en na afloop van de opzegtermijn, alle financiële verplichtingen en verantwoordelijkheden ten opzichte van de samenwerkende partijen te zijn nagekomen.

Aanhaaltitel Deze overeenkomst kan worden aangehaald als 'Convenant Samenwerking Waterketen regio Alkmaar 2021-2030'.

Ondertekening

	Partij	Rechtsgeeldig vertegenwoordigd door	Datum	Handtekening
1	Gemeente Alkmaar	Wethouder @@@		
2	Gemeente Bergen (NH)	Wethouder @@@		
3	Gemeente Castricum	Wethouder @@@		
4	Gemeente Heerhugowaard	Wethouder @@@		
5	Gemeente Heiloo	Wethouder @@@		
6	Gemeente Langedijk	Wethouder @@@		
7	Gemeente Uitgeest	Wethouder @@@		

	Partij	Rechtsgeeldig vertegenwoordigd door	Datum	Handtekening

8	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	Hoogheemraad @@@		
9	N.V. PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland	Directeur @@@		

Bijlage 1:

Maximale jaarlijkse bijdrage per partij aan de samenwerking Waterketen regio Alkmaar

In onderstaande tabel is de procentuele bijdrage per partij aan de samenwerking Waterketen regio Alkmaar opgenomen.

	Partij	Aantal inwoners per 1-1-2019³ [CBS]	Procentuele bijdrage
1	Gemeente Alkmaar	108.558	25,67%
2	Gemeente Bergen (NH)	29.974	7,09%
3	Gemeente Castricum	35.772	8,46%
4	Gemeente Heerhugowaard	56.742	13,42%
5	Gemeente Heiloo	23.464	5,55%
6	Gemeente Langedijk	27.992	6,62%
7	Gemeente Uitgeest	13.528	3,20%
	Subtotaal	296.030	70%
8	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier ^[1]	n.v.t.	30,0%
9	N.V. PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland	n.v.t.	n.t.b.%
	Totaal		100%

³ Jaarlijks worden hiervoor de actuele cijfers van het CBS geraadpleegd.